

Fer coses sense el trauma darrere

Arià Paco Abenoza

MLa mare m'escriu: em recomana un documental. No li contesto perquè soc camí del teatre. Anem a veure *El cos més bonic que s'haurà trobat mai en aquest lloc*, com sempre amb un punt de por. N'hem sentit nombroses lloances a Twitter, la qual cosa, he après amb els anys, vol dir especialment poc quan es tracta de teatre català.

Escriu Katie Roiphe que, als vuitanta, una alquímia d'acadèmia i política va crear una fascinació *mainstream* amb les víctimes, i avui en dia penso que anem al teatre o al cinema, que obrim un llibre, amb la por (amb la precaució, amb gairebé l'expectativa) que ens toca bregar amb una víctima. Què, si no, pot motivar res, en bona consciència? Un llibre, un programa de tele. Un moviment polític.

L'obra comença bé, i seria un goig veure l'Arquillué recitar qual-sevol cosa, però, a mesura que el text va dibuixant allò que ha vingut a dibuixar, la meva dona i jo ens mirem i arrufem les celles, perquè sabem què ha passat: el joc de les veus, la complexitat dels punts de vista, amaga una simplicitat central: al centre s'hi amaga l'abús. *El cos més bonic que s'haurà trobat mai en aquest lloc* ha començat com

un retrat d'una escena trans, d'una carretera de prostitutes i desitjos secrets, però si allò era una pregunta, el text tenia la resposta. La pedofília (podem fer espòilers d'una obra que ja no es programa, oi?) ho lliga tot, ho explica tot, ho arrodoneix tot, és a dir, en llima la textura, la complexitat.

Ploro a *El cos més bonic...* Qui no ploraria? L'Arquillué és un mestre i les víctimes ens interpel·len, per alguna cosa són l'ingredient principal de la comunicació contemporània. Però no en sortim contents, perquè a còpia de topar-hi hem acabat pensant que els trucs de la compassió són la manera més avorrida de veure art.

Una obra d'art és una proposta de relació amb el text. L'artista, si li fas cas, és algú que et tiba per uns camins amb la promesa que acabarà provocant alguna cosa valuosa en tu. Hom s'afarta que el resultat d'aquest viatge sigui sempre el trauma. Trobo que hi podrien posar un avís. Obra pertanyent al Virus de la Compassió. Qualsevol intent d'interpretació complexa serà boicotejat per la Gravetat dels Fets.

Cal fugir de la Gravetat dels Fets, dic al meu germà, tot explicant-li l'experiència al teatre. Davant nostre, mentre xerrem, TV3 projecta la segona entrega del documental sobre el porno i els adolescents que deixarà les nostres mares garratibades, d'allò més afectades, gairebé traumatitzades per la foscor que es veu que habita les profunditats d'internet. La meva mare ens n'ha parlat: l'heu de veure, ha dit, m'ha deixat tocada. El meu germà m'entén i respon: doncs has d'anar al cine a veure *Creatura*.

Creatura és l'última pel·lícula d'Elena Martín, i sens dubte la millor. A través de diversos moments temporals interposats (adulthood, adolescència, infància), la pel·lícula narra la complicada relació d'una noia amb el sexe. El meu germà té raó: és la pel·lícula que necessitava. És una pel·lícula magnífica, complexa, però admito que el visionat és tens: la Gravetat dels Fets sembla amenaçar d'aparèixer en qualsevol moment. Descobrirem de sobte quelcom tan greu que convertirà tota la resta (la preciosa i imbricada textura, sexualitat femenina, relació amb els cossos de fills i pares) en insignificant? Però la pel·lícula és gran justament perquè sap jugar amb

aquesta por de l'espectador català, sap graduar-la amb els signes i els trucs del gènere i servir-nos les escenes més innocents (la petita Mila i les seves divertides inquietuds) farcides de tensió, de perspectiva sexual, de preguntes. *Creatura* aborda la complexitat de la relació amb el propi despertar sexual sense la pressa amb què hom busca un dit que assenyali un culpable. Algú pateix, algú ens pot arribar a fer patir, però no és en cap moment una víctima i els mecanismes de la compassió no s'activen. Només és algú que ha viscut un despertar sexual en una època de codis poc clars, de pornografia incipient i fals llibertinisme, de morals que són com classes d'un joc de rol (l'amiga de la Mila, el primer model de moral sexual amb què topa la protagonista, acaba sent descartada, però no pot ser mai refutada).

Quan parlo amb el meu germà, em confessa que d'entrada no va entendre la pel·lícula. Va ser la seva parella, que li va fer veure que no hi havia abús. Després en parlo amb el director d'una prestigiosa revista cultural. Em diu: «*Creatura* és una pel·lícula difícil... fins que entens *què li passa*». Entenc que també ell creu que és una pel·lícula sobre abús en què les escenes traumàtiques s'ometen. Al meu germà li sap greu no haver-ho sabut veure. Creus que soc masclista, em pregunta? Creus que soc estúpid? Això darrer li sembla més preocupant, és clar. Li dic que tots veiem el que ens han ensenyat a veure. Li sona a pseudociència, a frase de galeta de la sort. A TV3, la setmana que ve, faran la tercera entrega del documental sobre porno. Penso en Foucault i en la idea simple que les paraules amb què expliquem el món faran el món que tinguem davant. Penso que en algun moment vam creure que érem un país prou madur per tractar els temes amb una certa valentia, sense la necessitat d'apel·lar a traumes, sense estigmes ni assumida negativitat, el sexe com la política, amb una certa valentia, com si visquéssim al segle XXI. Com si no ens calguessin els traumes com a bastides argumentals. Recordo que ma mare em va escriure, i li recomano *Creatura*. Ja no la fan al cinema d'Igualada. El més proper és a Manresa, a mitja hora de cotxe, això si es troba aparcament. TV3 és a totes les cases. No miris porno, fill, em diu. No, mama.